

HARVAAN ASUTTUJEN ALUEIDEN PARLAMENTAARINEN TYÖRYHMÄ 2020-2023, kokous 2/2021

Aika Keskiviikko 17.3.2021, klo 14.30 - 17.00

Paikka Teams

Osallistujat

Puheenjohtaja: Hanna Huttunen

Jäsenet: Raimo Piirainen
Jenna Simula
Minna Reijonen
Arto Satonen
Heikki Autto
Anne Kalmari
Atte Harjanne
Katja Hänninen
Sandra Bergqvist
Sari Tanus

Asiantuntijajäsenet:

Ville Schildt (MMM)
Mikko Härkönen (TEM)
Anne-Marie Välikangas (VM)

Sihteeri: Auli Sihvola (MMM)

PÖYTÄKIRJA

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Huttunen avasi kokouksen klo 14.30.

2. Kokouksen päätösvaltaisuus ja esityslistan hyväksyminen

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä hyväksyttiin esityslista.

3. Edellisen kokouksen (17.2.2021) pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

4. Kuntapolitiikan kokonaisuuden toimenpidevaihtoehtojen valmistelua koskevan työn esittely

Anne-Marie Välikangas valtiovarainministeriöstä esitteli valtiovarainministeriössä tehtävää kuntapolitiittista kehittämistyötä ja siihen liittyen kuntapolitiikan kokonaisuuden toimenpidevaihtoja. Lisäksi Välikangas esitteli monipaikkaisuuden yhtymäkohtia käynnissä olevaan valmistelutyöhön ja siihen liittyviä kysymyksiä. Välikangas kertoi, että kuntakenttä eriytyy monista eri syistä ja siksi on nähty tarve monialaiselle, kunnat keskiöön nostavalle kehittämiselle, jonka tavoitteena on luoda pitkäjänteinen kuntapolitiikan linja.

Keskustelussa monipaikkaisuuden nähtiin olevan mahdollistaja yksilölle ja perheille. Kuntien välistä verohaitaria pidettiin keskustelussa haasteellisena ja sen osalta asiaa toivottiin myös selvitetävän. Välikangas kommentoi, että verotuksellisia asioita sekä valtionosuusjärjestelmän merkitystä on tarkoitus käydä läpi VM:n valmistelutyössä syksyllä 2021. Puheenjohtaja totesi, että tavoitteena tulisi olla monipaikkaisuuden nykyistä laajempi mahdollistaminen.

Päätös:

Välikankaan esitys merkittiin tiedoksi.

5. Paikkaperusteiset lisät palkkausjärjestelmissä

Risto Lerssi valtiovarainministeriöstä esitteli Tuomas Ojasen perustuslaillisen ennakoarvioinnin osana olleen ns. syrjäseutulisan käyttöönoton edistämisen mahdollisuuksia valtiotyönantajan näkökulmasta.

Lerssi kertoi, että valtion palkkaus ja sen perusteet määräytyvät virka- ja työehtosopimuksin. Valtion virkamiesten palkkaus pohjautui aikaisemmin 2000-luvun alkupuolella A-palkkausjärjestelmään, jonka osana olivat ns. kylmän seudun lisä ja saaristolisa. Kylmän seudun lisä ja saaristolisa poistettiin käytöstä palkkausjärjestelmän uudistuksen yhteydessä, koska palkkauspoliittisten tavoitteiden ja perusteiden todettiin vanhentuneen eivätkä lisien maksuperusteet täyttäneet henkilöstön tasapuolisen ja yhdenvertaisen kohtelun velvoitteita. Palkkauksen tulisi olla tehtävään sidottua ja ehdotetun kaltaisten alueellisesti määräytyvien lisien käyttöönottoon sisältyy riskejä lakien velvoitteiden täyttämisen kannalta.

Virkamiesten siirtymistä HAMA-alueille edistävät erityisesti alueen houkuttelevuus ja etätyöskentelyn tukeminen. Motiivit muuttamiselle liittyvät yleensä muuttavan virkamiehen omiin alueellisiin sidoksiin tai lähestyvän eläköitymisen valmisteluun, tähän mennessä muuttoja on ollut vähäisiä määriä. Paikkariippumattomien rekrytointien osalta valtiolla on käynnissä monipaikkaisen työn hanke, jonka puitteissa on jo nyt julistettu paikkoja paikkariippumattomaan hakuun. Valtiolla työskentelevistä 70 000 henkilöstä noin puolet työskentelee kuitenkin hyvin paikkasidonnaisissa tehtävissä, joka osaltaan rajoittaa paikkariippumattomuutta valtion henkilöstön keskuudessa.

Todettiin, että paikkaperusteisten palkkojen ja palkanlisien toimivuutta selvittämistä on tarpeen jatkaa.

Päätös:

Lerssin esitys merkittiin tiedoksi.

6. Paikallistason hyviä käytäntöjä monipaikkaisuuden, maallemuuton ja palvelurakenteen kehittämiseen

Petri Rinne Suomen Kylät ry:stä esitteli toimintamahdollisuuksia paikallistason näkökulmasta. Rinne kertoi Suomen mallia maailmalla katsotun ihaillen ja koronavuodesta opitun paljon uutta monipaikkaisuuteen liittyen. Rinteen mukaan tulisi luoda uutta maaseutu-kaupunki -vuorovaikutusta, sillä kaupunkilaisten valinnoista riippuu myös maaseudun tulevaisuus.

Keskusteltiin kylien tärkeydestä ja kuntarajat ylittävistä ratkaisuista sekä mahdollisuuksista tukea kylissä esimerkiksi käytöstä poistuneiden koulujen ja kylätalojen uudiskäyttöä eri tarkoituksiin. Lisäksi esiin nousi kysymys kuntien väliset erot asunnon käyttötarkoituksen muutosta koskevan kaavamutoksen osalta. Tämän osalta todettiin, että on syytä yhdessä keksiä keinoja kuntien päätöksenteon helpottamiseen.

Päätös:

Rinteen esitys merkittiin tiedoksi.

7. Verkostokunnat ja monipaikkaisuus

Keiteleen kunnanjohtaja Juha-Pekka Rusanen esitteli pohjoissavolaisten kuntien kehittämää ja toteuttamaa omaehtoisen yhteistyön mallia ja monipaikkaisuuden edistämistä HAMA-kunnan näkökulmasta.

Rusanen kertoi maakunnan elinvoiman kumpuavan työssäkäyntialueesta. Älykäs erikoistuminen yhteistyötä tekevien kuntien välillä luo hyviä käytänteitä ja yhdessä tekemisen kulttuuria. Monipaikkaisuuden Rusanen kertoi olevan mahdollistava tekijä, joka tulisi kuntien näkökulmasta kytkeä vahvasti palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Lisäksi monipaikkaisuuden vaikutukset tulisi huomioida riittävällä tasolla myös valtakunnan päätöksenteossa ja lainsäädännössä.

Rusasen mukaan eri kuntien viranhaltijoiden ”yhteiskäyttö” tulisi mahdollistaa, jotta kuntien hallintoja voitaisiin yhtenäistää erillisten kuntien osalta. Tämä mahdollistaisi esimerkiksi kuntajohtajien erikoistumisen eri aiheisiin. Lisäksi esimerkiksi tietoliikenne- ja ohjelmistopuolen osalta jokaisen kunnan tulee ostaa oma lisenssi, mutta yhteiskäyttö kuntien välillä on mahdollista esimerkiksi yhteisen yhtiön kautta. Yhteistyö kuntien välillä lisää myös joustavuutta, jos kuntien työntekijät voivat toimia toistensa sijaisina. Pohjois-Savossa on myös kehitetty monen tasoisen koulutuksen tarjoamista monipuolisin menetelmin maaseutukampusajatteluksi.

Päätös:

Merkittiin Rusasen esitys tiedoksi.

8. Muut asiat

Saapuneet yhteydenotot:

- Harvaturva-verkoston yhteistyötarjous
  - o *Pyydetään Harvaturva-verkostoa esittelemään työtään*

- Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry, yhteistyötarjous
  - o *Merkittiin muistiin jatkoa ajatellen.*
- Pienyrittäjä Heinolasta huolissaan harmaasta taloudesta
  - o *Kirjataan tiedoksi.*

Esitys kannanotoksi lyhytaikaisen majoitustoiminnan sääntelyn lieventämisestä HAMA-alueilla

Bergqvist esitteli kannanottoluonnoksen. Kannanotossa pyydetään sääntelyn lieventämisen lisäksi oppaan laatimista pienimuotoisen majoitustoiminnan harjoittamiseen.

Härkönen (TEM) kertoi, että kotimajoitusta voitaisiin kyllä helpottaa, mutta jo nyt ammattimaiset toimijat toivoisivat ennemminkin säädösten tiukentamista. Toisinaan on myös vaikeata määrittellä ammattimaisen ja ei ammattimaisen toiminnan raja. Lakien muuttaminen on hankalaa, mutta tiedottaminen sekä ohjaus ovat mahdollisia hyviä keinoja. TEM on laatinut oppaan kotimajoitusta tarjoavalle vuonna 2006. Oppaan voisi käydä läpi ja päivittää.

Keskusteltiin asiaa koskevan lainsäädäntöpohjan selvittämisestä sekä lainsäädännön keventämiseen liittyvistä riskeistä asian osalta. Todettiin, että tavoitteena pitää olla mahdollistava järjestelmä.

Päätös:

Lähetetään kannanotto ympäristöministeriölle keskustelussa sovittujen muutosten jälkeen ja tiedotetaan siitä työryhmän nimissä.

Tiedoksi:

Puheenjohtaja kertoi, että Ojasen raportissa esitettyyn alueperustaisen opintolainavähennyksen mahdollisuutta selvitetään OKM:ssä HAMA-työryhmän tuella kevään aikana.

Todettiin HAMA:n matkailuhankehaun olevan virkamiesvalmistelussa.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

9. Seuraavat kokoukset

Sovitut seuraavat kokoukset:

Keskiviikko 21.4.2021, klo 14.30-17.00

Keskiviikko 19.5.2021, klo 14.30-17.00

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.59